

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . „ 28.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejemam mesečno „ 1.—70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

Cena po pošti:

Enostolpna (72 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat „ 15 „
za trikrat „ 13 „
za večkrat primeren popust.

Porečna oznaka, zakladi, osmrtnice itd.:
enostolpna petitvrsta po 20 vin.

Poslano:

enostolpna petitvrsta po 40 vin.
Ishaja vsak dan, izvenki ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vosni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Danes dopoldne „Slovenu“ došla poročila o atentatu na prestolonaslednika nadvojvodo Frana Ferdinanda in njegovo soprogo.

Še nekaj podrobnosti o atentatu na prestolonaslednika.

Sarajevo. O prvem atentatu se še poroča: Ko je z avtomobil pri Ap-pelovem nabrežju, priletel je od desne strani mal projekt v avtomobil nad-vojvode ter je letel mimo hrbta vojvo-dine Hohenberg. Bomba je šele eksplodirala, ko je drugi avto privozil mimo. V nadvojvodovem avtomobilu napada niti opazili niso. Ko pa so drugi avto-mobili obstali in je gospoda iz teh avto-mobilov izstopila, se je ustavil tudi nadvojvodov avtomobil in so prestolo-nasledniku javili o dogodku. Avtomobi-li so se razen enega, ki je podpolkov-nika Merizzija peljal v garnizijsko bolnico, peljali dalje pred mestno hišo in je nadvojvoda pri sprejemu v mestni hiši, kakor že včeraj poročano, se na-pram županu ostro pritožil nad dogod-kom. Pri vožnji iz magistrata v garni-zijsko bolnico je sedel deželni šef Potiorek z obrazom proti prestolo-nasledniku, na avtomobilovo svopnjico pa se je ob strani postavil grof Harrach, da bi s svojo osebo ščitil nadvojvodo pred eventualnim novim napadom. Prestolonaslednik je o tem napravil ravno šaljivo opazko, ko sta iz Franc Jožefove ulice padla smrtonosna strela. Potiorek je začetkoma mislil, da se zopet ni ničesar zgodilo, a sekundo pozneje sta se prestolonaslednik in njegova soproga že zgrudila.

Pogumni prestolonaslednik. — Prestolonaslednik umrl na poti v konak.

Sarajevo. Deželni šef Potiorek je prestolonaslednika že po prvem aten-tatu svaril, naj ne nadaljuje svoje vož-nje in naj se vrne takoj v konak. Nad-vojvoda je pa to odločno odklonil. Ko je po drugem atentatu avtomobil pri-vozil pred konak, je bil prestolonasle-dnik že mrtev, — rana prestolonasled-nikova je strašna, dvocevna žila na vra-tu je bila popolnoma raztrgana in raz-mesarjena — vojvodinja pa v zadnjih vdihih, že popolnoma nezavestna. Iz-

dihnila je med tem, ko je nad žrtvama frančiškanski provincial Mihočević mo-lil odvezo.

Morilec od Srbov podkupljen. — Srb-ska zarota — daleč razširjena.

Sarajevo. V stanovanju dijaka Principa so našli 2000 K denarja, in mnogo kompromitujočega gradiva, ki dokazuje zvezo z Belgradom. Aretira-nih je veliko število bosenskih Srbov tudi srbskih žena in srbskih deklet, da-lje trije Črnogorci, en mizar in dva di-jaka. Oblast je vedno bolj prepričana, da je na sledu veliki daleč razšir-jeni srbski zaroti, katere žrtev sta postala prestolonaslednik in njegova soproga. Policija je prepričana, da ima-ta napadalca mnogo sokrivcev. Napa-dalec Cabrinović je že nekaj dni pred atentatom govoril, da se bo prestolona-sledniku nekaj pripetilo.

Sarajevo. Aretacije se množe. Do-sedaj je aretiranih 50 oseb. Več sokriv-cev napadalcev se je po Sarajevu gi-balo preoblečenih. Pri magistratu so pre-jeli Mohamedanca, ki so ga pozneje na policiji razkrinkali kot preobleče-nega Srba.

Zasliševanje morilcev trajalo celo noč.

Sarajevo. Celo noč je trajalo zasli-ševanje morilcev. Oba napadalca ci-nično izjavljata, da sta izvršila aten-tat iz velesrbskih nacionalističnih ozi-rov. Pri aretiranih osebah so našli mnogo velikosrbskih pamfletov in drugih velikosrbskih spisov.

Sarajevo. Napadalec Princip je vedno bolj cinčen. Zadnji čas je napa-dalec bival v svojem rojstnem kraju. Ko so ga pri preiskavi vprašali, zakaj se je vrnil v Sarajevo, je odgovoril: Saj vidite, zakaj. Na vprašanje, zakaj je umoril prestolonaslednika, je odgovo-ril: Ker sem v njem videl posebljeni imperijalizem in zastopnika moči in oblasti. — Napadalec je popolnoma apatičen in brezčuten.

Velike protisrbske demonstracije v Sarajevu.

Sarajevo. Tu so bile včeraj zvečer velike protisrbske demonstracije. Hr-vatsko dijaštvo je klicalo »Slava!« mrtvemu prestolonasledniku in nje-govi soprogi ter pelo po ulicah cesar-sko pesem. Pri hotelu »Central« je vsa množica pokleknila in na glas molila za žrtvi. Demonstracije so vedno bolj naraščale in je jeza množice se obra-čala posebno proti hotelu »Evropa«, ki je last srbskega voditelja Jeftanovića, tasta srbskega poslanika v Belgradu Paljakovića. Množica je s kamni bom-bardirala hotel in razbila velika stekla na kavarni. Nastopiti je moralo voja-štvo in napraviti red.

Sarajevo. Ko je nastopilo včeraj proti hrvaškim demonstrantom voja-štvo, so Hrvatje vojaštvo na ulici poz-dravili z »Živio«-klici in ploskanjem.

Sarajevo. Stanovanja srbskih dru-štev straži vojaštvo, ker se boje, da se protisrbske demonstracije ponove.

Pošten poziv sarajevskega župana.

Sarajevo. Sarajevski župan je iz-dal poziv, v katerem pravi, da prebi-valstvo z največjim ogorčenjem obso-ja gnjusni zločin. Dasi je dokazano, da ima strašni zločin svoje korenine izven naše domovine, — dokazno je, da so bombe iz Belgrada — je vendar upra-vičen žalostni sum, da je tudi v naši domovini, tudi Sarajevu, podležev. Ogorčeni smo, nad strašnim dejanjem, ki se je zgodilo v Sarajevu, katere pre-bivalstvo je bilo vedno patriotsko in lojalno. Sveta dolžnost sarajevskega prebivalstva je take izvrške iz svoje srede iztrebiti in sramoto, ki je padla na Sarajevo izmisti.

Razburjenje Hrvatov.

Zagreb. Takoj od prvega dne, ko je postalo znano, da se prestolonasle-dnik udeleži velikih gorskih vaj v Bosni in Hercegovini, se je pričela v veliko-srbskih krogih močna agitacija ter se je označevalo prestolonaslednika za

ono osebo, ki je vedno ostro nastopila proti velikosrbskim tendencam. Agita-torji so slepili tudi s trditvami, da je prestolonaslednik proti trializmu, do-čim je znano, da je prestolona-slednik ravno trializem smatral kot najboljšo obli-ko in brambo proti velesrb-ski propagandi. Ni manjkalo svaril, ki so jih prejele oblasti in ki so bila znana tudi prestolonasledniku. Nadvojvoda je menda izjavil, ko so mu poročali o nevarnosti zanj vsled udeležbe pri manevrih, da se hoče pod vsakimi pogoji udeležiti manevrov in da se ne bo umaknil grožnjam. Celo ko so nadvojvodi nujno poročali, da se je razvila v gotovih velesrbskih središčih v Belgradu osebna agitacija proti njemu, je ostal nadvojvoda pri tem, da se brezpogojno udeleži mane-vrov. Zelo težko se je odločil nadvojvo-da, da je vzel s seboj v Bosno svojo so-progo. Nadvojvoda je menda skušal pregovoriti svojo soprogo, da bi ostala v Konopištu, vendar je vojvodinja Hohenberg prosila soproga, da bi smela potovati z njim. Šele ponovnim prošnjam vojvodinje se je udal vojvo-da. Od leta 1908. dalje je razvijala re-volucijonarna organizacija, ki ima svoj sedež v Belgradu, vedno bolj in-tenzivno delavnost in hujskajoč ton listov, ki jih čita tudi srbska inteli-genca, je bil vedno hujski. Oba napa-dalca Cabrinović in Princip sta bila menda člana teroristične velesrbske organizacije. Domnevajo, da je bila za-snovana proti prestolonasledniku cela zarota, v katero so bile zapletene še številne druge osebe. Iz tega, da je dru-gi napad sledil takoj prvemu, se more sklepati, da ne gre za dejanje posa-meznika, ampak dejansko za zaroto.

Vtis atentata v Zagrebu. — Protisrbske demonstracije v Zagrebu.

Zagreb. Vest o groznem atentatu je dospela semkaj včeraj v prvih po-poldanskih urah ter se je kmalu raz-vedela po vsem mestu in vzbudila po-

LISTEK.

Podrobnosti iz življenja rajnega prestolo-naslednika.

Rojen je bil rajni prestolonasle-dnik nadvojvoda Franc Ferdinand leta 1863. v Gradcu. V vojaško službo je vstopil v armado in je bil 25. aprila l. 1878. imenovan za poročnika 32. peš-polka, l. 1882. je bil povišan za nadpo-ročnika, oktobra l. 1883. so ga preme-stili k dragoncem, kjer je postal ritmoj-ster l. razreda l. 1885., l. 1888. je bil po-višan za majorja, leta 1889. za podpol-kovnika v pešpolku št. 102, leta 1890. je postal polkovnik, leta 1892 generalni major in je prevzel leta 1894. poveljstvo, ko se je vrnil s svojega potovanja okoli sveta, pehotne brigade v Budjejevicah.

Cesar je imenoval rajnika leta 1896. podmaršalom, 1. aprila leta 1898. ga je podredil svojemu poveljstvu, l. 1899 ga je imenoval za generala kavalerie, leta 1902. pa za admirala, 17. avgusta leta 1913. pa za generalnega nadzornika vse naše oborožene moči, mu poveril vod-stvo večjih vaj in pregledovanja.

Rajni prestolonaslednik vzoren katoli-čan.

Rajni prestolonaslednik je bil odlo-čen mož, ki je imel navado, da je pove-dal, kar je mislil. Bil je, kakor pravi-mo, močna osebnost, ki uveljavlja svojo voljo. Tega na dvoru niso vajeni, ker značaji so na dvorih redki, za to že skrbi prevelika uglajenost dvorjanosti. Rajnik je imel rad v svoji okolici kato-ličane. Ko se je enkrat peljal v Peter-burg, si je izbral za svojega spremlje-valca med drugimi tudi člana ogrske katoliške ljudske stranke, grofa Zichy-ja, ki je bil takrat v opoziciji proti vla-di. Vsemogočna takratna Tiszova stran-ka je zagnala velik vihar in takratni ogrski ministriški predsednik Szell je cesarja pregovoril, da je po njegovi želji ostal takrat grof Zichy doma, a nadvoj-voda prestolonaslednik ni hotel vzeti za spremljevalca nobenega ogrskega ma-gnata Tiszove klike, kar ugledu monar-hije v Rusiji ni čisto nič škodilo. Nepo-zabno ostane, kakšno odločno stališče je zavzel rajnik nasproti gibanju »proč od Rima«. Izšla je Grasmannova škan-dalozna brošura o takozvani Liguorijevi moral. Vsenemci pod Schönererjevim

vodstvom so zagnali nečuven vihar proti katoliški cerkvi. Vlada je bila na-sproti gibanju »Proč od Rima« slaba, tu pozove prestolonaslednik k sebi pre-dsednika katoliškega šolskega društva dr. Kasparja Schwarza in mu izjavi, da prevzema nenaprosen pokroviteljstvo društva in da bo društvo z vso svojo močjo ščitil. Hujskači so se seveda zelo razburili, v parlamentu so izlili toliko gnojnice, a gibanje »Proč od Rima« se je kmalu ohladilo, danes se o njem sko-raj več ne govori. Rajnik je takrat do-kazal, da ni katoličan zgolj radi rod-binske tradicije, ne zato, ker dvorni predpisi ob gotovih dneh predpisujejo udeležbo ob gotovih natančno predpisa-nih ceremonijah, marveč da je bil kato-ličan iz prepričanja. Vsenemci so takrat trdili, da živi prestolonaslednik v češki okolici in da je prijatelj Čehov. Niti z eno besedico se rajnik ni zmenil za vse-nemške obrekovalce. A ne samo ob vse-nemškem gibanju »Proč od Rima«, tudi ob drugih prilikah je večkrat jasno po-kazal svojo globoko vernost. Sijajen uspeh evharistične slavnosti na Dunaju je bil pred vsem zasluga rajnega pre-stolonaslednika. Njegov zgled je zelo vplival med častniki, ki so ga visoko cenili in spoštovali, vsled česar je svo-bodomiselno judovsko časopisje liki strupeni gadje sikalo na plemenitega rajnika. Svobodomiselci so rajnika zelo sovražili; tudi Tiszova klika, ki zdaj na Ogrskem vlada, ga ni ljubila, a rajnik se za to ni zmenil in je šel po svoji poti naprej, Ogrske je zelo ogibal in ka-

dar je moral na Ogrsko, jo je kmalu za-pustil. Tudi ob svojem zadnjem poto-vanju v Bosno si je rajši izbral daljšo pot skozi Trst in po morju, kakor da bi se bil peljal skozi Ogrsko. Vsemogočni framasoni na Ogrskem so ga zelo so-vražili. Morebiti ogrski framasoni tudi boljše znajo, kakor ves drug svet, kdo je pravi povzročitelj strašne zarote v Sarajevu. Izkušajo se dati smrtni za-roti iredentistična srbska smer, mogoče, ampak ravno tako mogoče je, da tudi framasoni, katerih predniki so sklenili umoriti brata našega sivolasega vladar-ja mehikanskega cesarja in se potem s svojim zločinom bahali, tudi znajo, da ni jugoslovanska iredenta, marveč or-ganizirano mednarodno svobodomisel-stvo izreklo smrtno obsodbo in jo iz-vedlo. Samo nacionalno politični in ma-ščevalni fanatiki bi se bili zadovoljili z eno žrtvijo, rajnim prestolonasledni-kom, a usmrtili so dve osebi, prestolo-naslednika in njegovo plemenito, do smrti mu zvesto soprogo vojvodinjo Hohenberg. Drzno bi bilo trditi in zvr-čati vso krivdo zgolj na nacionalno šo-vinistični moment, bodočnost pokaže, da je sarajevski zločin izkühalo in iz-vedlo mednarodno organizirano svobo-domiselstvo.

Med ljudstvom.

Pokojni prestolonaslednik Franc Ferdinand ni bil glasan ali pereč v svo-jih šalah, marveč mu je bila lastna ne-ka mila, prijazna šegavost. V nasled-njem nekaj anekdot, ki so znane iz nie-

vsod veliko razburjenje. Včeraj bi se morala vršiti velika slavnost na čast došlim reškim Hrvatima, ki pa je bila takoj odpovedana. Mesto je bilo bogato okrašeno z zastavami za to slavnost, a te zastave so se takoj odstranile in razobesile črne. Vse druge prireditve, ki bi se imele včeraj vršiti, so se odpovedale, gledališča pa zaprla.

Zagreb. Tu so bile včeraj velike protisrbske demonstracije Frankove stranke. Velika množica je nosila po mestu hrvatsko trobojnico ovito v črnilo. Pred srbskimi poslopji so bile velike demonstracije.

Trupli prestolonaslednika in njegove soproge prepeljejo na Dunaj in ju položijo k večnemu počitku v Artstetten na Nižjem Avstrijskem. — Cesar Viljem pri pogrebu.

Dunaj. Danes ob 11. uri dopoldne se je vrnil cesar iz Išla na Dunaj, ter je takoj sprejel grofa Berchtolda, grofa Stürgkha, višjega komornika kneza Montenuova in druge dvorne šarže, da da potrebne dispozicije za pogreb. Vsi nadvojvodi so se že vrnili na Dunaj. Ko je nadvojvoda Karol Franc Jožef izvedel o atentatu, je bil silno potr. Trupli nadvojvode Franc Ferdinanda in njegove soproge bodo balzamirali in koncem tedna prepeljali na Dunaj Trupli prepeljejo na to v Artstetten pri Amstettenu, kjer je prestolonaslednik v grajski kapelici pred leti dal zgraditi rodbinsko rakev. Pogreba na Dunaju se udeležijo tudi nemški cesar Viljem.

Dunaj. Trupli prestolonaslednika in njegove soproge prepeljejo skoro gotovo še pojutrišnjem na Dunaj. Ugodeno bo želji prestolonaslednikov, da bo skupaj s svojo soprogo počival v rakvi v Artstettnu.

Sarajevo. Danes popoldne so trupli prestolonaslednika in njegove soproge balzamirali in jima vzeli mrtvaški maski.

Sprejem cesarja na Dunaju.

Dunaj. Ko se je cesar pripeljal danes na Dunaj, mu je občinstvo napravilo nem in tih špalir. Cesarja je na kolodvoru pričakoval nadvojvoda Karol Franc Jožef, kateremu je cesar podal roko in se je z njim ves čas razgovarjal. Cesar je bil zelo resen in depimiran. Šel je iz kolodvora skozi vestibul, se opetovano ustavil in govoril z nadvojvodom. Na ulici je stala tiha in nema množica, ki je cesarja pozdravljala samo s tem, da se je tiho odkrila. Ta nemi pozdrav množice je pričal o globoki žalosti ljudstva.

Neresnične vesti o nezgodi cesarja.

Dunaj. Ker je danes dvorni vlak, s katerim se je peljal cesar na Dunaj, se ustavil v Amstettnu, da vstopita v vlak nadvojvodinja Valerija in njen soprog, so se po Dunaju bliskoma razširile vesti, da se je cesarju pripetila nezgoda, kar se pa k sreči ne potrjuje. Ko se je pripeljal cesar na Dunaj, je bil videti primeroma jako čil.

govega življenja. Ko se je radi okrepitve nahajal na Korziki, so iz Ajaccia naročili zanj kočijo z dvema domačima korzikanskima konjema. Kakor znano, so korzikanski konji jako majhni. Ko je pok. nadvojvoda videl prihajati kočijo in opazil, kako se uboga konjiča upirata že s prazno kočijo, je nekaj časa gledal, potem pa izjavil, da se s to vprego on ne bo vozil. Ko so ga vprašali, zakaj ne, je po dunajsko odgovoril: »To je trpinčenje živali; in potem — jaz nisem vajen voziti se s kozami.« Nekega dne je nadvojvoda na Korziki, ko je močno deževalo, opazil, da mu na sprehodu neprestano sledita dva človeka brez dežnika, ki sta bila že vsa premočena. Ko so mu povedali, da sta to dva detektiva, ki skrbita za njegovo varnost, je vznevoljen vzkliznil: »Tako ju pošljite domu; kako prideta ubogi pari do tega, da hodita premočena okrog, ako se meni zljubi iti na izprehod?« Ni se dal prepričati, da sta potrebna radi njegove varnosti ter vztrajal na zahtevi, da gresta domu. — V Budjevicah je nekega dne mimo nadvojvode prištokljaj vojak, ki nadvojvodi ni izkazal predpisane časti. Ko je nadvojvodovo spremstvo hotelo proti vojaku nastopiti, je nadvojvoda to zahteval, češ: »Pustite ga, saj vidite, da ima že dovolj; bilo bi res preveč zanj, ako bi ga še trje prijeli.« — O neki igralki, ki je znana vsled svojih številnih ločitev zakona in novih porok, se je nadvojvoda šegavo izrazil: »Dobro, da ima stalen psevdonim, drugače bi se nikoli ne vedelo, kako se piše.« — Kako dobro je nadvojvoda poznal svet in kako primerno je sodil časti, ki se

Ferdinand s svojo družino v Konopištu.

Kdaj je novi prestolonaslednik izvedel o strašnem dogodku.

Dunaj. Novi prestolonaslednik nadvojvoda Karol Franc Jožef je izvedel o atentatu včeraj ob 1. uri popoldne v kopališču Reichenau, kjer se mudi s svojo soprogo. Takoj se je odpeljal v avtomobilu na Dunaj v Belvedere. Nameravano potovanje s svojo soprogo dne 6. julija na Angleško je odložil.

Otroci prestolonaslednikov.

Dunaj. Ena verzija pravi, da otroke prestolonaslednikov prepeljejo v Belvedere, druga pa, da jih pustijo v Konopištu.

Ranjenci prvega atentata.

Sarajevo. Težko ranjeni podpolkovnik Merizzi je že izven nevarnosti. Grof Boss Waldeck je lahko ranjen. Poleg oficijala Reicha je težko ranjena tudi soproga gozdnega uradnika gospa Probst.

Varnostna služba v Sarajevu.

Sarajevo. Povodom bivanja nadvojvode Franca Ferdinanda in njegove soproge, vojvodinje Hohenberg, v Bosni so se že tekom zadnjih osem dni izvrševale stroge policijske odredbe. Vsakdo, ki je bil le količkaj sumljiv in ki je prišel iz inozemstva, se je moral izkazati s posebnimi legitimacijskimi papirji. Odredbe oblasti so bile celo tako stroge, da je bilo prepovedano za vojaškim špalirjem zbiranje večjih gruč ljudi. Ravnotako je bilo strogo prepovedano, gledati skozi okna hiš. Celo vsak cvetlični okras na oknih in balkonih se je moral odstraniti. Nad 1000 orožnikov so poklicali z dežele v Sarajevo, da bi opravljali v mestu varnostno službo. Splošno vzbuja začudenje dejstvo, da je dovolil sarajevski policijski šef Gaerte po bombnem atentatu, ki se je izvršil na vožnji nadvojvode in soproge k municipiju, še vožnjo nazaj, med katero se je izvršil grozni zločin.

Poročilo o napadu v Pragi.

Praga. Prvo poročilo o groznem dogodku v Sarajevu dospelo tja ob

2. uri popoldne. Kmalu nato so posebne izdaje skoro vseh listov razširile vest po mestu. Povsod je vladalo veliko razburjenje. Na cestah so se zbirale gručice ljudi, ki so razpravljale razburjene grozne vesti. Ko je došlo poročilo o dogodku v Sarajevu k popoldanskim predstavam v gledališčih, kinematografih, k vrtnim koncertom v restavracijah, so se predstave takoj prekinile. Na češki Franc Jožefovi akademiji znanosti, katere protektor je bil nadvojvoda Franc Ferdinand, visi črna zastava.

Pasić se takoj odpeljal iz Prištine.

Belgrad. Ko je srbski ministrski predsednik Pasić v Prištini izvedel o atentatu, se je takoj odpeljal v Belgrad.

Zadnja velikavaja pod vodstvom rajnega prestolonaslednika.

Sarajevo. V petek popoldne, ko so bile vaje deloma prekinjene in so se vojniki umaknili v prenočišča (znano je, da je ljudomili rajni prestolonaslednik večkrat ukazal, da morajo tudi ob velikih vajah dati vojskom priliko, da počivajo), je prenehalo deževati. Vse je bilo veselo kljub hudemu mrazu. Pri Bjelasnici so prišli namreč vojniki v ploho in v snežni metež, vsled česar je bil živčast uničen, ki so ga hitro nadomestili. V soboto jutraj je višnjeva armada že ob starih jutraj prodirala. Vladalo je živahno življenje, a pregled je onemogočila megla. Boj se je kmalu pričel. Čulo se je brzo streljanje iz pušk, prasketanje strojnih pušk in gromenje topov. Prednje straže višnjeve armade so zadržale rdečega sovražnika, dokler se ni do Ivana pomaknil cel armadni zbor. Rdeča armada je med tem že zbrala svoje sile na Ivanu in južno od Ivana. Pričela naj bi se bila bitka, ko je ob 10. dopoldne zatrobil rog »počitek«, čez sedem minut je pa trobentanje naznanilo, da je vaja odročljena, končana. Velike vaje v Bosni je rajni prestolonaslednik zelo hvalil. Kljub neugodnemu vremenu in gorovju ni bilo nesreč, radovednežev

tudi jako malo razen nekaterih časnikarjev. Šele v soboto, ko se je zjasnilo, so došli nekateri radovedneži iz Sarajeva.

Pokojni prestolonaslednik mestu Mostaru.

Sarajevo. Pokojni prestolonaslednik je odposlal 25. t. m. zvečer sledečo brzojavko v Ilidžo: Gospodu Mujagi Komadini, županu v Mostaru. Zahvaljujem se vam, gospod župan, in prebivalstvu dražestnega in v nadi najboljšega razvitka se nahajajočega mesta Mostara iz vsega srca za lepi sprejem, ki se mi je danes priredil, kar je dokaz čustva lojalne udanosti napram cesarju in državi. — Nadvojvoda Franjo.

Sožalnice iz celega sveta.

Dunaj. Iz celega sveta prihajajo sožalnice: od vseh kronanih glav, od vseh mest in korporacij. Izredno srčna je sožalnica sv. očeta. Med prvimi so bile sožalnice cesarja Viljema in laškega kralja. Merry del Vaal je brzojavil grofu Berchtoldu.

Pariz. Predsednik francoske republike Poincaré je poslal cesarju Francu Jožefu I. prisrčno sožalnico.

Trst. Laško patriotična mladeniška liga je sklenila odposlati kondolenčno brzojavko in na krsti položiti venec. Vsa gledališča in zabavišča so včeraj takoj zaprla. Občinski svet tržaški ima jutri izredno sejo.

Trst. Tekme »Ginnastice« so včeraj takoj prekinili.

Italijansko časopisje ogorčeno obsoja sarajevski zločin.

Rim. Tu je prvi objavil novico o sarajevskem zločinu »Giornale d'Italia« že ob 1. uri 30 minut popoldne. Vsi rimski listi najogorčenejše obsojajo zločin. Ob 6. zvečer je v imenu ministrskega sveta kondoliral ministrski predsednik avstro-ogrskega poslaniku de Meroyu. Kralj Viktor Emanuel je cesarju Francu Jožefu brzojavno kondoliral. V Vatikanu je poročilo o napadu vse užalostilo. Sv. oče papež Pij X. bo v Sikstinski kapeli sam daroval za rajnega prestolonaslednika in njegovo soprogo mašo zadušnico. »L'Osservatore romano« objavlja krasen članek sočutja. Sv. oče je danes odpovedal v znak žalosti sprejem 10.000 romarjev. »Tribuna« izraža globoko čuteča čustva žalosti cesarju Francu Jožefu in zaključuje članek: »Koliko žalosti pade na tvojo glavo, o Habsburg!«

Tržaški Slovenci.

Trst. Prva žalna zastava v Trstu je zavihrala ob 7. uri zvečer z »Narodnega Doma«, danes je pa »Tržaško podporno društvo izobesilo iz »Narodnega Doma« trobojnico z žalnim trakom.

Razlaganje juristov o tem, kako kazni dobita napadalca.

Dunaj. Juristi razlagajo, da je prvi atentator Cabrinović po veljavnem zakonu v polni meri odgovoren za svoje dejanje in da bo torej usmrčen. Drugi napadalec dijak Princip (nekateri ga pišejo tudi Prinčič) pa je star šele 19 let in se mu v zmislu § 52. kaz. zakona ne more prisoditi smrtna kazen, zapaka samo težka ječa od 10 do 20 let...

izkazujejo visokim glavam, priča ta-le dogodek: Ko se je svojčas v Indiji udeležil strelske tekme pri nekem indijskem knezu, ga je le-ta neprestano glasno hvalil in se čudil, kako dobro strelja. Nadvojvoda se je nagnil k enemu izmed spremstva in mu pošepetal: »Mož menda misli, da streljam s slepimi patronami, drugače bi se ne čudil toliko, ako kaj zadenem. Dajte mi ne-nabito puško!« Vzel je prazno puško in zaklical: »Sedaj boste videli mojsterski strel: ena, dve, tri...« In res se je na »tri« razletela steklena krogla, na katero je navidezno meril: gostoljubni knez se je kar topil hvale in radosti nad »uspehom« visokega gosta. — Kako kratek je znal biti nadvojvoda, kadar je to zahtevalo njegovo dostojanstvo, nam kaže naslednji pri-petljaj: Ko ga je na neki dvorni slovesnosti ceremonijar opozoril, da ni zavzel pravega mesta, je nadvojvoda odgovoril: »Moj prostor je tisti, kjer stojim.«

Nadvojvoda Franc Ferdinand je bil v nekoč v Bolcanu. Nekega popoldne v družbi večih gospodov in dam v okolico. O tem izletu se je že dan prej raznesla vest med prebivalstvom in neka stara ženica je oddalec prišla v dotično vas, kamor se je namenila visoka družba, da bi videla cesarja, o katerem se je govorilo, da pride. Pomagalo ni nič, ko so ji rekli, da cesar ne pride. Smehljala se je in si mislila, da že ve, kar ve. In res, kmalu je iztaknila gostilno, v kateri se je ustavil nadvojvoda s svojimi gosti, ki so uprizorili tudi malo plesno zabavo. Ženica je prišla pred gostilno ter poklicala venkaj

gostilničarja, katerega je prosila, naj jo pusti v dvorano, da bi videla, kako pleše cesar. Gostilničar ji je pojasnil, da je v dvorani zaključena družba in da ne sme noben tujec noter. Tega pa ženica ni umela, majala je z glavo ter lazila okoli gostilne. Komaj pa ji je obrnil gostilničar hrbet, je že pricapljala po stopnicah navzgor ter zvedavo pogledala skozi okno v dvorano. Visoka družba je kmalu zapazila tuji obraz, ki se je pritiskal na šipe. Gostje so mislili, da je kaka beračica. Nadvojvoda pa je naročil nekemu častniku, naj gre venkaj in povpraša starko, česa želi. Častnik je prišel ven in jo vprašal, kaj hoče. Starka mu je kratko odgovorila v svojem narečju: »Cesarja bi pač rada videla!« Sedaj pa je zmalaj častnik z glavo in jo vprašal: »Ali kaj prosite?« Tu pa je postala kmetica vsa divja in menila je, kaj neki si misli o nji? Ogorčeno je rekla: »Ne, ne, samo cesarja bi rada videla, jaz ga namreč še nisem videla.« Častnik se je zasmejal in šel v dvorano ter povedal nadvojvodi, kaj hoče starka. Prestolonaslednik pa je takoj ukazal, naj pripeljejo mamico noter k nje-mu. Uboga starka se je nekoliko tresla strahu, ko je stala pred dozdevnim cesarjem, dolgo ga je gledala, potem pa je vprašala pogumno: »Ali si torej ti cesar?« Prijazno in milo je po svoji navadi odgovoril nadvojvoda Franc Ferdinand: »Ne, ljuba žena, to nisem, a mogoče pa je, da bom.« Sedaj se je ženici zasvetilo v glavi in vprašala je dalje: »Aha, ti boš šele; ali tudi kaj plešeš tukaj?« Nadvojvoda se je zasmejal: »Seveda, ljuba žena!« Ko je videla kmetica, da se nadvojvoda smeje, se je obrnila

hitro k navzočemu igralcu na citre in mu drzno rekla: »Sedaj pa le takoj kako veselo zaigraj, da bom videla, kako zna bodoči cesar plesati!« In res, igralec je na mig visokega gospoda ustregel želji kmetice, ki je vsa vesela ploskala z rokami in šla polna zadovoljnosti domov, ker je videla, »kako pleše bodoči cesar.«

Podobnih anekdot je zelo mnogo znanih o pokojnem prestolonasledniku.

Prestolonaslednik — lovec.

Nadvojvoda Franc Ferdinand je bil navdušen lovec kakor njegov stric, cesar Franc Jožef, ki ga imenujejo prvega lovca v monarhiji. Nadvojvoda je bil neustrašen lovec in je imel za časa svojega svetovnega potovanja priliko, streljati vsakovrstne zveri, tigre, leve, slone itd. Čim nevarnejši je bil lov, tem rajši se ga je udeležil nadvojvoda, ki je presenetil slovitega azijskega strelca, nekega Rajo, ko je z vso sigurnostjo streljal v steklene kroglice, ki so jih metali v zrak. Ako je cesar Franc Jožef prvi lovec v Avstriji, potem je bil pokojni prestolonaslednik gotovo prvi za njim. Avstrijski loveci so to tudi čutili, kajti ko so se leta 1898. prišli povodom petdesetletnega vladarskega jubileja pokloniti cesarju v Schönbrunn, so izvolili nadvojvoda Franca Ferdinanda za tolmača svojih čustev. Mnoga lovška društva so prištevata nadvojvodo Franca Ferdinanda k svojim pokroviteljem. Najrajši je hodil nadvojvoda na lov v svoje obširne gozdove na Češkem.

Zadnja vest iz Sarajeva.

Sarajevo. Avtomobil grofa Boosa-Waldecka je močno poškodovan. Ravnotako je tudi avtomobil grofa Harracha na raznih krajih preluknjan. Kedaj se trupli prestolonaslednika in njegove soproge prepeljati na Dunaj, še ni določeno. Na krsti polaga prebi-valstvo Sarajeva nešteto vencev.

Rajna vojvodinja Hohenberg.

Rajni prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand je spoznal v hiši svoje matere mlado, zgodaj osirotelo značajno češko grofico Zofijo Chotek pl. Chotkov in Vognin, ki je bila rojena 1. marca 1868 v Stuttgartu. Duhovita, pridna in pobožna češka grofica se je rajniku tako priljubila, da je sklenil jo poročiti. Premagati je moral tisočero ovir. Cesar Franc Jožef, ki je vzel ljubilo bodočega nositelja krone, bi bil umevno rad videl, da bi bil rajni prestolonaslednik poročil kako enakorodno princeso, a upiral se modri, preizkušeni vladar nečaku ni, marveč je z vso ljubeznivostjo mu svetoval, da naj počaka, predno sklene nerazdružljiv zakon, da naj poizkusi, če ga res preveča čut čiste ljubezni. Opozoril je prestolonaslednika, da po hišnih postavah Habsburžanov ne bi mogli postati njegovi otroci, če grofico Chotekovo poroči, nikdar nasledniki prestola. Ponosni nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand je pa rajši poslušal glas svojega srca, kakor glas častihlepja in je s slovesno prisego dne 28. junija 1900 v cesarjevi navzočnosti obljubil, da njegovi bodoči otroci ne bodo zasedli avstrijskega prestola. Cesar in rajni prestolonaslednik sta bila oba ob tej slovesnosti globoko ginjena. Modri naš vladar je dovolil rajniku poročiti grofico Chotek; poročena sta bila 1. julija 1900, 1. julija 1900 ji je podelil cesar naslov kneginja Hohenberg z nagovorom knežja milost, dne 4. oktobra 1909 jo je povišal cesar v avstrijsko vojvodinjo z naslovom visokost. Na Ogrskem so pa v državnem zboru izjavljali, da če zasede kdaj rajni prestolonaslednik ogrski prestol, bi Ogrji vojvodinjo priznali za svojo kraljico. Cel svet zna, kako srečen da je bil zakon rajnikov. Res, da se je rajnica odtegovala hrumu in šumu na dvoru, a zato se je posvetila rodbini in možu. Visoko so rajnico cenili tudi v inozemstvu. Strogi angleški dvor jo je sprejel ob prestolonaslednikovem obisku kot ženo bodočega avstrijskega cesarja, tudi cesar Viljem je rajnico ob vsaki priliki odlikoval, kar jo je le mogel. Povila je rajnica nadvojvodi prestolonasledniku kneginjo Zofijo Marijo Franciško 24. julija 1901 v Konopištu, kneza Maksimilijana Karla Franca 29. septembra 1902 na Dunaju in dne 27. majnika 1904 kneza Ernsta Alfonza Karla Franca Jožefa. Rajnica je bila prava opora rajnemu prestolonasledniku. Ko je klicala dolžnost rajnika k velikim vojaškim vajam v Bosno, bi bil rad rajnik, da bi ostala rajnica doma, a zvesta žena se je podala na pot in umrla je ob strani svojega ljubečega, vdanega ji soproga.

Dnevne novice.

Sožalna brzjavka kranjske dežele.

Deželni glavar kranjski dr. Ivan Šusteršič je odposlal naslednjo sožalno brzjavko:

Njegovemu ces. in kralj. apostolskemu Veličanstvu Francu Jožefu I., Dunaj.

Presunjeni neizrekljive boleti nad nenadomestno izgubo, ki je zadela Vaše Veličanstvo, najvišjo cesarsko hišo in celokupno avstrijsko domovino ter navdani z najglobljim ogorčenjem nad ostudnim zločinom, se nahaja dežela Kranjska v neutolajljivi žalosti. Prosim, da Vaše ces. in kralj. apostolsko Veličanstvo najmilostneje blagovoli sprejeti najspoštlivejši izraz teh iskrenih čustev kranjskega ljudstva. Polni neomajnega zaupanja zremo Kranjci v tej težki uri na Vaše Veličanstvo in pošiljamo globoke, iskrene molitve v nebesa: Bog ohrani,

Bog blagoslovi, Bog obvaruj Vaše Veličanstvo!

Šusteršič, deželni glavar.

× × ×

Deželni glavar nadvojvodinji Mariji Tereziji.

Deželni glavar kranjski je poslal danes materi pokojnega prestolonaslednika, nadvojvodinji Mariji Tereziji naslednjo sožalno brzjavko. Njeni c. in kr. Visokosti prevzvišeni gospej nadvojvodinji Mariji Tereziji, Dunaj. — Ob strašni preizkušnji, ki jo je previdnost Vaši cesarski Visokosti in prevzvišeni Vaši rodbini poslala, prosim blagovoli najmilostneje sprejeti spoštljiv izraz globokočutečega sočustvovanja dežele Kranjske. Cela dežela žaluje najglobljekeje pretrese radi nenadomestljive izgube, ki je zadela ljubljeno skupno domovino in skupno čuti neizmerno bolečino visokih Svojcev plemenitih žrtve prokletstva vrednega zločina. Najvišji naj ohrani Vašo cesarsko Visokost in Vašo rodbino ter naj podeli svojo milostno obrambo ubogim zapuščenim sirotam. — Dr. Šusteršič, deželni glavar.

× × ×

V nedeljo na veliki shod v veliko dvorano »Uniona« v Ljubljani!

Ker je slavnost 500-letnice vstoljenja zadnjega slovenskega kneza, ki je bila napovedana za prihodnjo nedeljo, vsled smrti prestolonaslednikove in njegove soproge in neizmerne žalosti, ki nam jo je zadal ta dogodek, preložena, priredi Slovenska Ljudska Stranka v nedeljo ob 10. uri dopoldne velik shod v veliki dvorani »Uniona«, da damo duška ogorčenju nad podlim atentatom in izrazimo neomajno vdanost habsburškemu prestolu in našemu sivolasemu vladarju Francu Jožefu I.

Shoda se udeležijo tudi vsi državni in deželni poslanci S. L. S., povabljeni so tem potom župan in občinski zastopi, ki naj se shoda polnoštevilno udeležijo, in vsi somišljeniki in somišljenice.

V nedeljo vsi na shod, da damo duška svojemu ogorčenju in pa zvestobi do presvetle habsburške dinastije!

× × ×

Vsi odbori naših društev v Ljubljani in okolici se tem potom vabijo, da se polnoštevilno udeležijo seje, ki se vrši jutri, v torek, 30. junija, ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Ljudskega Doma«.

Da ustrezemo čitateljem »Slovenca« smo najnovejša poročila o atentatu v Sarajevu izdali že danes dopoldne. Izdali smo torej od včeraj popoldne do danes popoldne tri izdaje »Slovenca«. Ako bo kaj zanimivih novih vesti, jih priobčimo jutri zjutraj na deski našega uredništva.

Žalost v Ljubljani je nepopisna, pa tudi ogorčenje nad strašnim dejanjem je splošno. Tudi z mnogih privatnih poslopij vihrajo črne zastave. Ljubljanski občinski zastop ima jutri ob 11. uri dopoldne izredno sejo, da izrazi sožalje. Povsod čuješ ogorčene izraze nad propagando, kateri je postal žrtev plemeniti cesarski princ in je morala preliti svojo kri zvesta Slovanka, potomka visoke staročeške plemiške rodbine, njegova visoka soproga. Državi zvesti krogi se bodo sedaj še bolj strnili v odločnem nastopu proti tistemu gibanju, ki prihaja iz zra srbskih mej k nam pod takozvanim jugoslovanskim nacionalizmom, za njim se pa skriva le velesrbska propaganda, nahujskana po organiziranem mednarodnem svobodomilstvu. Jasnih besedi o tem se mi nismo strašili in se jih ne bomo! Od našega naroda smo doslej odvrnili to kugo in bomo storili vse, da se je obvaruje tudi zanaprej. S habsburškim tronom bo vedno — zvesto stala naša domovina pod starim svojim geslom: »Vse za vero, dom, cesarja«.

O sprejemu prestolonaslednika in njegove soproge v Bosni in Hercegovini poročajo, da so ga Hrvatje sprejeli z največjim navdušenjem. Iz Konjice smo prejeli: Na prošnjo nadžupnika Blaža Jerkovića v Konjici je bilo Hrvatim, mohamedancem in katoličanom, dovoljeno, da sme ljudstvo prestolonaslednika Franca Ferdinanda pričakati na konjiškem kolodvoru. Občinstvo je imelo v rokah hrvatske trobojnice, 12 velikih zastav in čna avstrijska zastava so plapolale med množico. Vlak je obstal na kolodvoru deset minut. Nadvojvoda je mahal z roko in pozdravljal voditelja p. Jerkovića ter narod. Čuli so se ne prejkoli klici: »Živel bodoči hrvatski kralj Fran Ferdinand! Živel prestolonaslednik! Živela njegova c. in kr. visokost nadvojvoda Franca Ferdinanda! itd.« Navdušenje ljudstva je bilo brezmejno. Srbov pri sprejemu ni bilo.

— **Rajni prestolonaslednik in krošnjar.** Iz Sarajeva smo dobili poročilo: Ko se je peljal 26. t. m. nadvojvoda prestolonaslednik v svojem avtomobilu s postaje Tarcin, je tekel nek mož za avtomobilom. Prestolonaslednik ga opazi in ukaže avto ustaviti. Približa se krošnjar, ki mu ponuja svoje drobnarije. Prestolonaslednik se prijazno smehlja in kupi od krošnjarja iz monarhije več svetinj in razglednic. Krošnjar je izjavil, da je prestolonaslednika takoj spoznal, ker pride krošnjar k vsakemu večjemu manevru.

C. kr. centralna komisija za varstvo spomenikov. Korrespondenti na Kranjskem. Spomeniški svet c. kr. centralne komisije za varstvo spomenikov je imenoval za Kranjsko sledeče gospe za korespondente c. kr. centr. komisije: Dr. Juro Adlešič, koncipient v Ljubljani; Ivan Čapek, c. kr. inženir v Ljubljani; Jos. Dostal, knezoškofijski tajnik v Ljubljani; Ivan Grad, nadučitelj v Košani; Jurij Karlin, duhovnik v pok. v Škofji Loki; Karol Křivanec, c. kr. inženir v Postojni; Andrej Lavrič, dekan v Vipavi; Franc Lovšin, nadučitelj na Vinici v Beli Krajini; dr. Jos. Mal, muzejski adjunkt v Ljubljani; Karol Matajec, nadučitelj na Vrhniki; Hugo Turk, živinozdravnik v Zatičini; Martin Vukšinič, upravitelj nemškega viteškega reda v Metliki; Franc Žužek, župnik v Kopanju na Dolenjskem; Ivan Hummer, c. kr. žandarmerijski major v Ljubljani; Martin Poljak, župnik v Sostrem pri Ljubljani.

Aretovani Gantar, o katerem smo poročali v današnji jutranji izdaji, ni identičen z onim Gantarjem, ki je bil na Viču za občinskega slugo, aretirane pa je tudi bivši orožnik.

Mati novega prestolonaslednika Karola Franca Jožefa, nadvojvodinja Marija Jožefa.

O VPRAŠANJU RECIPROCITETE ZAGREBSKEGA VSEUČILIŠČA

poroča »Südslavische Rundschau«, da iz cele te stvari ne bo nič ali vsaj ne v doglednem času. Tako-le piše: Predvsem je avstrijska vlada proti temu, da bi se priznale študije oziroma izkušnje avstrijskih državljanov na zagrebški univerzi. Navidezno se je sicer udala tozadevnim zahtevam jugoslovanskih poslancev in podvzela gotove korake v tej smeri. In sicer je poslala hrvaški deželni vladi predlog, da bi se v izpraševalne komisije zagrebske univerze, pred katerimi bi imeli polagati juridične izpite avstrijski dijaki, privzeli avstrijski izpraševalni komisariji s polno glasovalno pravico. To da bi bil modus za priznanje zagrebskih juridičnih študij v Avstriji. Ta predlog pa je bil namenoma stavljen v taki obliki, da se ni strinjal z državnopravnim stališčem Hrvatske in je bil tudi poniževalen za zagrebško univerzo, tako da je bila avstrijska vlada lahko gotova, da bo njen predlog odklonjen. Vrhutega naj bi takozvana reciproci-teta veljala le za Dalmatince ali k večjemu še Istrane, nikakor pa ne tudi za ostale avstrijske pokrajine t. j. tudi za Slovence.

Avstrijska vlada je mnenja, da bi bilo za koristi naše države jako neugodno, ako bi v Zagrebu skupaj študirali vsi kraljstveni, ker bi potem politični vezi med njimi postale premočne. To vladno stališče je neomajno. Avstrijska vlada bi bila raje pripravljena svojim Jugoslovanom — obljubiti posebno vseučilišče, bodisi na Kranjskem ali pa v Dalmaciji. V tem oziru so z vlado popol-

noma solidarni tako avstrijski Nemci kakor tudi ogrska vlada. — Tako S. R.

Po svetu.

INSTALACIJA NADŠKOFA DR. BAUERJA.

Zagreb. Instalacija nadškofa dr. Bauerja se bo vršila 6. julija ter bo ob tej priliki zastopal cesarja minister grof Pejačević.

VII. NIŽJEAVSTRIJSKI KATOLIŠKI SHOD V KROMERIZU.

Dunaj. VII. nižjeavstrijski katoliški shod bo zboroval 7. in 8. septembra v Kromerizu.

VSEČEŠKI SOKOLSKI ZLET V BRNU.

Brno. Kakor je bilo že včeraj poročano, je bil vsečeški sokolski zlet v Brnu radi smrti prestolonaslednika in njegove soproge takoj odpovedan. Ko je prišla vest o smrti prestolonaslednikovi, je bil zlet v polnem teku. Dospelo je nad 30.000 čeških Sokolov iz Avstrije in tujine. V soboto je došla deputacija iz Srbije, ki jo je sprejela na kolodvoru nepregledna množica in jo spremila v svečanem sprevodu pred hotel »Slavia«, kjer so izstopili srbski gosti. Došlo je tudi okoli 10.000 drugih gostov, večinoma kmetov iz Moravskega. Češki Sokoli se sprehajajo po mestu, ki je, kakor znano, v nemških rokah, v gruči. Popoldne je bilo vse mirno, dasi so Nemci izzivali, kjer so le mogli. Poklicali so na pomoč tudi vse »burše« iz Prage, Dunaja, Gradca in Inomosta, ki izzivajo s čepicami po ulicah. Zvečer je prišlo v neki stranski ulici med »buršci« in Sokoli do spopada, tekem katerega so bili trije ranjeni.

KAZENSKO POSTOPANJE V POLITIČNI UPRAVI SE UVELJAVI S § 14.

Praga. Tukajšnji politični krogi trde, da namerava vlada s § 14. uveljaviti novo postavo o kazenskem postopanju v upravnih zadevah.

CESARJEV POSEBNI VLAK SE MORAL USTAVITI.

Linc. Ko se je peljal cesar z Dunaja v IŠL, se je moral med postajama Ebenzweier in Traunkirchen dvorni vlak ustaviti, ker je iskra iz lokomotive zažgala meh, ki je vezal dva salonska voza. V petih minutah so plamen pogasili.

OBOROŽENJE NAŠE ARTILJERIJE.

Dunaj. »Neue Freie Presse« poroča, da bo vojna uprava zamenjala leta 1899. vlihte havbice. Preizkušali so jeklene in bronaste topove in so se odločili za bron. Havbice bodo vili v dunajskem artiljerijskem arsenalu, lafete, obrambne ščite, municijske vozove in streljivo bodo pa izdelale zasebne tvrdke. Za havbične polke bodo morali viliti okroglo 800 havbic.

MAŽARI PROTI HRVATOM.

Zagreb. »Hrvatska« poroča, da pripravlja ogrska vlada nove zakonske osnove za povišanje kolektivne, kar bi bil zopet nov udarec za Hrvate in zopet novo sredstvo za izkoriščanje Hrvatov.

SODNA OBDUKCIJA PO UMRLEM MEDICINCU URŠIČU.

Dunaj. Sodišče je po umrlem medicincu Uršiču odredilo sodno obdukcijo.

GROSS NE BO IZPUŠČEN NA SVOBODO.

Zagreb. Banski stol ni ugodil Grossovi prošnji, naj se ga izpusti na svobodo pod kavcijo 50.000 K, temveč je celo odredil, da mora Gross ostati v zaporu do pravomočne prve razsodbe.

VSTAŠI VZTRAJAJO PRI SVOJIH ZAHTEVAH. — MAJOR SLUYS PRESTAVLJEN V VALONO. — AHMET BEJ MATI IN PRENK BIB DODA ZASEDLA KRUJO.

Draž. Pri včerajšnjih pogajanjih s polkovnikom Philippsonom so vstaši izjavili, da vzdržujejo vse svoje zahteve, zlasti pa ono, da bodi albanski knez mohamedanec. Pogajanja se smatrajo za ponesrečena in so se prekinila. — Sem je iz zanesljivega vira dospela vest, da je Ahmet bej Mati danes zasedel Krujo, Prenk Bib Doda pa zavzel Prezo. — Holandski major Sluys, ki se je vrnil z dopusta, je včeraj sporočil vstašem, da se v Šijak več ne odpošljejo parlamentarji, marveč se bodo vršile razprave v Draču, ako bi vstaši imeli kake želje. To povelje, ki ga je izdal Sluys v slučajni odsotnosti majorja Kroona, je Turkhan pašo jako vznemljilo ter je danes zahteval od majorja Kroona, da Sluysa takoj premesti iz Drača. Major Kroon je bil s tem zadovoljen in je major Sluys že noč odpotoval v Valono.

POLOŽAJ V DRAČU NEIZPREMENJEN.

Prenek Bib Doda in Ahmet bej Mati prodirata in se nameravata združiti. Drač. Položaj se ni nič izpremenil. Noč na 7. t. m. in dopoldne istega dne sta pretekla brez vsakega posebnega dogodka. V smeri proti vasi Ljuba severovzhodno od Drača se dvigajo močni oblaki dima; najbrže vas gori. — Prenek Bib Doda zopet trajno prodira in je v zvezi z Ahmet bej Matem, ki se nahaja v Kruji, v svrhu združitve in skupnega prodiranja.

RUMUNSKI ČASTNIKI GREDO V ALBANijo.

Bukarešt. Vojni minister Brati-anu je včeraj sprejel častnike rumunske armade: infanterijskega stotnika Stefanescu in kavalerijskega poročnika Burchija in Bogdana Cristescu, ki so se prijavili kot prostovoljci za Albanijo. Vojni minister jim je podelil dovoljenje, da takoj odpotujejo v Albanijo.

INTERPELACIJA RADI ALBANIJE V RUMUNSKI ZBORNICI.

Bukarešt. V današnji zbornični seji je konservativni poslanec Miclescu interpeliral zunanjega ministra, koliko je resnice na vesteh, da se v Rumuniji osnujejo bataljoni, ki naj bi branili albanski prestol. Govornik je omenil tudi odpotovanje treh rumunskih častnikov v Albanijo, in vprašal, če nima Rumunija nobenih drugih skrbi, nego izpolnovati »blazne zahteve« kakega malega princa. Interpelacija je povzročila v zbornici velike ovacije rumunskemu kralju; poslanci so se dvignili in navdušeno klicali: »Živio kralj Karol!«

BOLGARIJA SE NE PRIPRAVLJA.

Sofija. »Agence Telegraphique Bulgare« poroča: Solunsko poročilo, da Bolgari na grški meji ob reki Mesti zbirajo čete, dalje da so bolgarski častniki v Makedoniji spravili svoje družine v Bolgarijo in da se ob meji delajo okopi, — je od prve do zadnje točke izmišljeno. Najbrže se hočejo s takimi poročili prikriti vojaške priprave Grčije, ki je doslej med Seresom in Kavalo zbrala deset polkov.

GRŠKI ODGOVOR NA TURŠKO NOTO.

Atene. (Agence d' Athene.) Poslanik Panas je danes Porti izročil odgovor grške vlade. Grška vlada jemlje v noti na znanje poročilo Turčije o odredbah, ki jih je turška vlada ukrenila, da napravi konec dogodkom v Traciji in Mali Aziji, kakor tudi njeno izjavo, da bo repatriirala Grke stanujoče na azijski obali. Končno jemlje nota na znanje predlog turškega poslanika Ghalib beja, da se sprejmo oni Grki, ki so se izselili, med število njih, ki jih je zamenjati. Potem izvaja nota: Odredbe, ki jih je Turčija ukrenila, dokazujejo, kako utemeljeno je bilo vse, kar je grška vlada turški naznanila. Grška vlada dovoljuje v zamenjavo onih deželanov, ki bi izrazili željo se izseliti. Strinja se s stališčem glede ureditve medsebojne odškodnine. Odklanja pa mnenje Turčije, kakor da so izseljevanje muzelmanov iz Makedonije povzročila preganjanja od grške strani. Tega izseljevanja niso povzročila preganjanja, marveč je bilo prostovoljno, medtem ko so bili osmanski Grki prisiljeni k izseljenju vsled provokacij, napadov in plenitve. Nota zaključuje, da je grška vlada vedno dokazala, da goji nasproti drugim narodom liberalnega duha. Grčija ni nikdar delala razlike med rasami in verami.

DRUŽBA »DALMATIA« UGOVARJA, KER SE PARNIK HERCEGOVINA VPORABLJA KOT VOJNA LADJA.

Drač. 27. t. m. je Hercegovina obstreljevala Rastbul. Družba »Dalmatia« ni več voljna prepustiti Hercegovine albanski vladi v vojne namene in je že proti tej izrabi 22. t. m. protestirala.

RUSKI GLASOVI PROTI ANGLIJI.

Peterburg. Ruska narodna večina dume je priredila sijajen sprejem v Reval došlemu angleškemu brodograditelju in sicer na carjevo željo. »Novo Vreme« piše, da je obisk v Revalu obrnjen proti trozvezi, a velika dvorna stranka, ki jo vodi knez Meščerski, se izjavlja proti pretesnim stikom z Anglijo. Graždaniin graja, ker se je predsednik dume peljal v Reval. Tudi konservativno agrarno glasilo »Zemština« napada Angleže, češ da gotovo mislijo izvesti kako lopovščino, ker se delajo zdaj Rusiji tako prijazne. »Rječ« piše, da so se čustva Anglije nasproti Rusiji zelo ohladila, kar da je zelo umljivo.

PO SPLOŠNI STAVKI V ITALIJI.

Jakin. Državno pravdnštvo je ukazalo zapreti radi veleizdaje in radi

Novi prestolonaslednik Karol Franc Jožef in njegova soproga nadvojvodinja Zita.

hudodelstva javnega nasilstva vse člane jakinske delavske zbornice.

ROOSEVELT SE ODTEGNE POLITIKI.

New-York. Zdravniki so Rooseveltu svetovali, da naj pazi na svoje zdravje in da naj se zato nekaj mesecev odtegne od politike.

DEMONSTRACIJA SUFRAGET PROTI ANGLEŠKEMU KRALJU IN KRALJICI.

London. V Hyde Parku v Londonu je vrgla neka sufrageta ovoj letakov proti kočiji, v kateri sta se peljala angleški kralj in kraljica. Nekaj spisov je zadelo kraljev klobuk in čepico kraljice.

SAMOUOMOR OGRSKEGA PLEMIČA.

Budimpešta. Ustrelil se je potomec stare sedmograške plemiške rodbine baron Aladar Joseka.

NOV LETALNI STROJ.

Praga. V Pardubicah se bo v kratkem produciral češki aviatik Speck s svojim novim letalnim strojem, ki ga je odobrilo delavsko ministrstvo. Stroj je dolg 19 metrov, a lahko preleti v eni uri 140 kilometrov. Težak je 750 kg. Na aparatu je prostora za dve osebi, ki se nahajata v zaprti kabini in se lahko za vodstvo stroja menjata.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE V PULJU.

Sedaj je postavila za deželnozborske volitve, katera se bo vršila dne 30. t. m., tudi vojna mornarica svoje kandidate, in sicer v prvem puljskem volilnem okraju fregatnega kapitana v. p. Kamiljo Falzarija. Italijansko-liberalni kandidat v tem okraju je deželni glavar istrski dr. Rizzi. V drugem volilnem okraju je mornarični kandidat poštni oficial Fran Fabian, italijansko-liberalni profesor Carvin. V tretjem volilnem okraju, ki je namenjen hrvatski stranki, kandidira mornarica strojnega vodja v pok. Morarija, Hrvati pa ravnatelja Stihovića, italijanski libe-

ralci Querina Fabro. V tretjem okraju bo boj nadvse vroč, bolj kakor kje drugod v Istri. V tem okraju se bo šlo za to, ali pride v prihodnji istrski deželni zbor kamora s staro močjo ali pa za en mandat močnejša kakor je bila pred razpustom deželnega zbora. Hrvatski stranki bo treba napeti vse svoje moči, če bo hotela biti dvema močnima nasprotnikom kos. Zato bo pa zmaga tem slavnejša in pomembnejša za ves nadaljni razvoj Slovanov v Pulju. Da se to doseže, je dolžnost vsakega slovanskega volilca v Pulju, da odda svoj glas hrvatskemu kandidatu ravnatelju Stihoviću! Komur je na tem ležeče, da se italijanska kamora zopet ne okrepi, naj odda svoj glas hrvatski stranki, katera ima pri teh volitvah izključno le namen zrušiti zloglasno italijansko kamoro, ki je prizadajala Pulju že toli gospodarskega gorja. Od mornaričnih kandidatov je eden Lah, dva pa Nemca. Hrvaščine nobeden ne obvladuje.

Razne stvari.

Predor pod Atlantskim oceanom. Nemec Kellermann je nedavno napisal in izdal gradbo podmorskega prekopa med Evropo in Ameriko. Knjige se je v par tednih samo v Nemčiji prodalo 70.000 izvodov ter je že prevedena v več drugih jezikov. Ta roman je vzbudil inž. H. Dominika, da je začel natančneje proučevati načrt podmorske železniške zveze med Evropo in Ameriko. Prišel je do zaključka, da bi stvar ne bila neizvedljiva, a premagati bi bile neizmerne težkoče. Najmanjša oddaljenost med Ameriko in Evropo znaša 36.000 km. Tunnel bi se dal zgraditi na dva načina: skozi trdo zemljo pod morskim dnom (Kellermannov načrt) ali pa po dnu morja potom cevi. Ako bi se predor začel kopati od obeh strani naenkrat, bi se z današnjimi sredstvi na vsaki strani dnevno napredovalo za 5 m, na leto torej za približno 3 in pol km, kopanje predora bi potemtakem trajalo skoro 1000 let. Ako bi se pa začelo kopati na otokih (v Keller-

mannovem romanu so za to določeni Azori in Bermudi), bi kopanje trajalo najmanj 125 let. — Ako bi se tunnel napravil iz kovinskih cevi, ki bi se spustile na morskodno, bi stal 270 milijonov funtov šterlingov, to je 6480 milijonov kron. Brzina vlakov bi mogla doseči največ 100 km na uro, torej bi vožnja trajala 54 ur. Vozne cene bi morale biti silno visoke, pa bi se zgradba kljub temu ne rentirala. Tako sodi nemški inženir Dominik. Toda kdo ve, ako se tehnika sčasoma le ne bo lotila tudi tega orjaškega dela?

Še nekaj vesti k atentatu v Sarajevu.

Dunaj. Tu se trdi, da bo atentat povzročil velike izpremembe v bosenski deželni upravi. Govori se, da odstopi skupni finančni minister in da bodo tudi višji dostojanstveniki v Bosni odstopili.

Išl. Cesar je bil po najvišjem dvornem uradu obveščen o napadu. Nekaj minut je molčal, predno je mogel izpregovoriti. Grozno! Grozno! Da sem moral še to doživeti!

Karlove Vari. Grof Wuthenau iz Draždan, ki je poročen s sestro rajne vojvodinje Hohenberg in ki se v Karlovih Varih zdravi, je odpotoval sinoči v Humec, kjer bivajo trije prestolonaslednikovi otroci. Nadvojvoda Franc Ferdinand in vojvodinja Hohenberg sta sama, predno sta se v Sarajevo odpeljala, peljala otroke v Humec.

Sarajevo. Demonstracije proti Srbom so trajale danes v ponedeljek do 3. ure popoldne. Množica je demolirala več srbskih podjetij, eno banko, srbsko tiskarno in več trgovin. Več Srbov je odpotovalo, mnogo se jih ne upa na ulico. Vojaštvo je moralo zopet nastopiti, da napravi red. Vojaštvo je imelo seboj strojne puške. Čuje se, da bo nad Sarajevom proglašeno obsedno stanje.

Sarajevo. Trgovine ostanejo v znak žalosti zaprte, dokler se trupli ne prepeljeta na Dunaj.

Sarajevo. (Ob pol 4. uri popoldne.) Po mestu zopet demonstrira na tisoče Hrvatov in mohamedancev, ki so razbili vse srbske trgovine, srbske šole ter hotela »Europa« in »Imperial«.

Sarajevo. Policija je brez moči. Vojaštvo je konsignirano. Demonstranti so pometali pohištvo na ulice ter je popolnoma razbili.

Sarajevo. Napetost v Sarajevu je zelo velika. Ko to poročam, so ulice polne občinstva. Nihče ne ve, kaj se bo zgodilo. Policija je aretirala nad 100 oseb, med njimi več srbskih žurnalistov.

Mostar. Mohamedanci so uprizorili velike demonstracije ter krvavo pretepli več Srbov. V Nevesinju se vrše srbske demonstracije za kralja Petra.

Dunaj. (Uradno.) Nad Sarajevom je bilo ob 4. uri popoldne proglašeno obsedno stanje.

Dunaj. Slovesno blagoslovljenje trupel prestolonaslednika in njegove soproge se izvrši v Stefanovi cerkvi ali v kaki drugi dvorni cerkvi, ker bi skupna blagoslovitev v dvorni župni cerkvi ne bila mogoča.

Sarajevo. Umorjeni prestolonaslednik je še včeraj odposlal svojim otrokom razglednico z napisom: »Pozdrave in poljube od očeta.« Zadnje besede prestolonaslednika so bile proti soprogi: »Zofija ostani živa, radi naših otrok.«

Sarajevo. Danes popoldne je morilec izjavil, da je umoril prestolonaslednika, »da maščuje preganjanje Srbov«.

Sarajevo. Pri današnjem balzmiranju trupel so konstatirali, da je krogla prestolonasledniku popolnoma razmesarila dovodno žilo v vratu in sapnik ter je obtičala v prestolonaslednikovem vretencu. Vojvodinji je krogla obtičala v trebušni votlini in je umrla vsled izkrvavljenja.

Dunaj. Oporoka prestolonaslednika je deponirana v neki praški banki ter jo prepeljejo na Dunaj.

Dunaj. Pogreba se udeležo, kakor doslej znano, poleg cesarja Viljema tudi bavarski kralj, saški kralj, španski kralj in skoro gotovo tudi grški kralj.

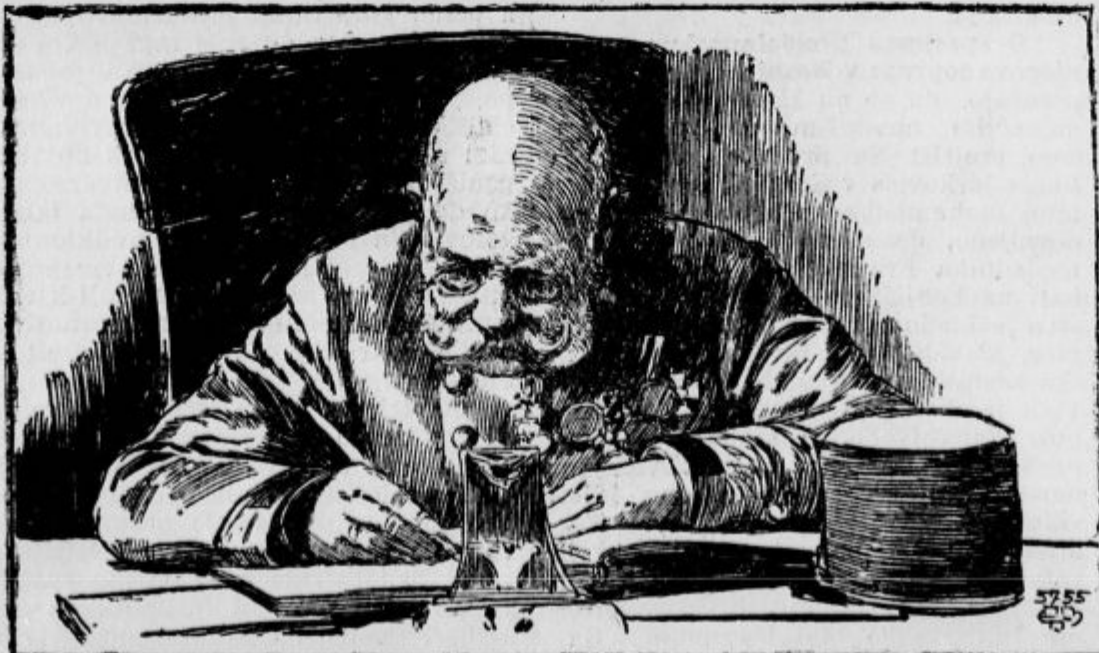
Gradec. V Gratweinu so bile na eno uro trajajoče protisrbske demonstracije. Množica je vpila: »Doli s Srbijo!« »Proč s Srbi!«

× × ×

ZADNJA VEST IZ ALBANIJE.

Drač. Prenek Bib Doda je po današnjih vesteh zavzel Prezo.

Vsled novih dogodkov izide »Slovenec« zopet jutri zjutraj.

Cesar pri delu.